

»» Ansættelse af vvs-energilærlinge

Arbejdsgivervejledning

 Indhold

Godkendelse	4
Ansættelsesprocedure	4
Uddannelsesaftalen	4
Prøvetid	4
Adgangsveje	5
VVS-energiuddannelsens varighed	5
Specialer	5
Valg af speciale	6
Særligt tilrettelagt uddannelsesforløb	7
Skoleophold	7
Kostskole	8
Løn	8
Lønrefusion	8
Voksenlærlingeordning	9
Pension	10
Sundhedsforsikring	10
Arbejdstid	10
Ferie	10
Feriefridage	10
Opsparingskonto for lærlinge	11
Arbejds miljø	11
Velfærdsforanstaltninger	11
Sikkerhedsfodtøj	11
Svendebrev	11
Ophør	11
Yderligere information	11

Ved ansættelse af lærlinge opstår der ofte tvivl om, hvilke regler, der er gældende for disse ansættelsesforhold.

Med denne brochure har TEKNIQ samlet en række af de punkter, som virksomhederne erfaringsmæssigt bør være særligt opmærksomme på i forbindelse med ansættelse og beskæftigelse af lærlinge.

Godkendelse

En virksomhed skal være godkendt som uddannelsessted, for at den kan ansætte og uddanne en lærling.

Formålet med godkendelsen er dels at sikre, at virksomheden har den tilstrækkelige faglige kompetence til at kunne varetage uddannelsen af lærlinge, dels at virksomhedens arbejdsopgaver, værktøj og udstyr kan tilgodese hele uddannelsen inden for de enkelte specialer, således som den er beskrevet i fagets uddannelsesbekendtgørelse. Læreforhold er i øvrigt omfattet af lov om erhvervsuddannelser.

Godkendelse til at uddanne vvs-energilærlinge gives af Det Faglige Udvalg.

Det Faglige Udvalg for vvs-uddannelserne består af tre repræsentanter fra henholdsvis TEKNIQ og Blik- og Rørarbejderforbundet.

Godkendelsen gives i almindelighed for 4 år og vil normalt blive fornyet, når de 4 år er gået.

Oplysningsskema til brug for godkendelse af virksomheden som uddannelsessted kan rekvireres hos EVU, telefon 3672 6400, www.evu.dk eller via TEKNIQs hjemmeside www.tekniq.dk

Ansættelsesprocedure

Ved ansættelse af lærlinge anbefales det, at der gennemføres en ansættelsesprocedure, hvor virksomheden indkalder den potentielle lærling og gerne flere til en samtale.

En sådan samtale skal benyttes til at afdække spørgsmål omkring lærlingens skoleforhold, herunder om han/hun allerede har gået på teknisk skole og har afsluttet

grundforløbet, da dette har betydning for læretidens længde.

Ansættelsessamtalen bør både i virksomhedens og lærlingens interesse også bruges til at afklare personlige spørgsmål, såsom tidligere ansættelse/læreforhold, eventuelle referencer, familieforhold, bopæl, fritidsinteresser, straffeattest, kroniske lidelser og om lærlingen eventuelt har kørekort.

Under ansættelsessamtalen bør man også gøre lærlingen opmærksom på virksomhedens personalepolitik og om virksomhedens forventninger til lærlingen. Målet må være at afstemme forventninger og sikre, at lærlingen vil passe ind og blive en god kollega og medarbejder i virksomheden.

Uddannelsesaftalen

Uddannelsesaftalen er arbejdsgiverens og lærlingens ansættelseskontrakt. Uddannelsesaftalen skal være underskrevet af begge parter, inden lærlingen starter på uddannelsen. Er lærlingen under 18 år skal forældre eller værge også underskrive uddannelsesaftalen. Uddannelsesaftalen rekvireres på teknisk skole eller den kan downloades på www.tekniq.dk eller www.evu.dk

Aftalen skal indeholde oplysninger om lærlingens og virksomhedens stamdata, uddannelsens start- og slutdato, angivelse af tidligere gennemgåede skoleophold og eventuel angivelse af specialevalg.

Vedrørende specialevalg for vvs-energilærlinge, henvises til afsnittet "Specialer".

Prøvetid

De første 3 måneder af uddannelsesforholdet er en gensidig prøvetid. I prøvetiden kan uddan-

Det Faglige Udvalg for vvs-uddannelserne består af tre repræsentanter fra henholdsvis TEKNIQ og Blik- og Rørarbejderforbundet

nelsesaftalen opsiges af begge parter uden særlig begrundelse og uden varsel. Skoletid medregnes ikke i prøvetiden. Ved sygefravær i mere end en måned i prøvetiden forlænges prøvetiden tilsvarende.

Efter prøvetiden kan uddannelsesaftalen som hovedregel ikke opsiges, medmindre der er enighed mellem lærlingen og virksomheden herom. Ønskes en aftale opsagt efter prøvetidens ophør af den ene af parterne, kan den kun ophæves, såfremt forskellige forudsætninger omkring misligholdelse er opfyldt.

Er der ikke enighed om berettigelse til at ophæve uddannelsesaftalen, kan spørgsmålet behandles mellem Blik- og Rørarbejderforbundet og TEKNIQ. Det Faglige Udvalg for vvs-energiuddannelserne og endeligt af Tvistighedsnævnet.

Adgangsveje

Der er to adgangsveje til vvs-uddannelsen. Enten kan der startes på en teknisk skole (skolevejen) - eller i en godkendt virksomhed (praktikvejen).

VVS-uddannelsens varighed

Uddannelsens varighed afhænger af specialevalget. Startes der ad praktikvejen, har vvs-energiuddannelsen en varighed på 4 år ved valg af specialet VVS- og energispecialist, VVS og blikkenslager, Ventilationsteknikker eller Rustfast industrimontør. Ved valg af det sidste speciale, - VVS'er - har uddannelsen en varighed på 3 år og 6 måneder.

Har lærlingen derimod påbegyndt uddannelsen ad skolevejen og afsluttet grundforløbet, inden der indgås uddannelsesaftale med en virksomhed, vil læretidens længde i virksomheden være kortere, svarende til længden på grundforløbet.

Specialer

Vvs-energiuddannelsen er opdelt i specialer, henholdsvis:

- » VVS'er
- » VVS- og energispecialist
- » VVS og blikkenslager
- » Ventilationsteknikker
- » Rustfast industrimontør

Der er to adgangsveje til vvs-energiuddannelsen. Enten kan der startes på en teknisk skole (skolevejen) - eller i en godkendt virksomhed (praktikvejen)

Uddannelsen med specialet VVS'er er specielt rettet mod virksomheder, der arbejder med almindeligt forekommende installationsarbejde i institutioner, beboelses- og industriejendomme og med almindelige inddækningsopgaver i tyndplade.

Uddannelsen med specialet VVS- og energispecialist er specielt rettet mod virksomheder, der arbejder med fejlfinding, udskiftning og indregulering af automatik og el-tekniske komponenter på energianlæg, beregninger, målinger, analyser og energivejledning af brugerne/opgaver.

Uddannelsen med specialet VVS og blikkenslager er specielt rettet mod virksomheder, der arbejder med udførelse af tag og facadedækning i tyndplade og skifer men også med almindeligt forekommende installationsarbejde i institutioner, beboelses- og industriejendomme.

Uddannelsen med specialet Ventilationstekniker er specielt

rettet mod virksomheder, der arbejder med installation og vedligeholdelse af klima, ventilations- og udsugningsanlæg for beboelser og industrielle procesanlæg.

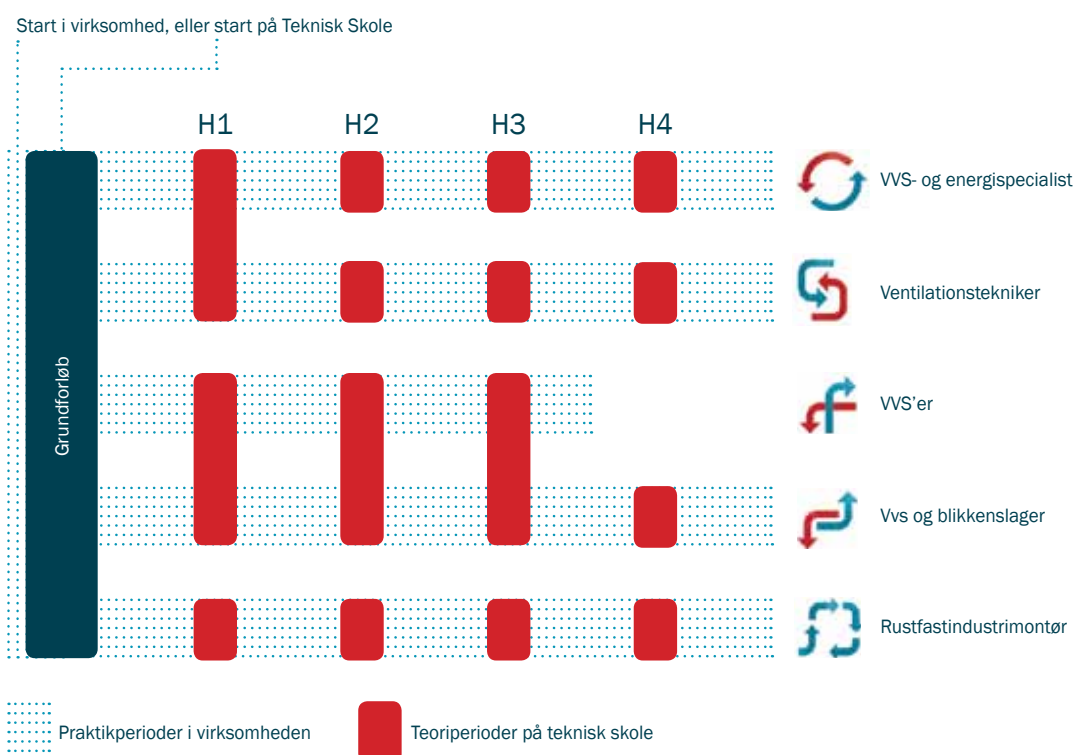
Uddannelsen med specialet Rustfast industrimontør er specielt rettet mod virksomheder, der arbejder med rustfaste installationer, herunder fremstiller og fortager service på installationer i procesanlæg inden for fødevarerindustrien, medicinal- og hospitalsbranchen, miljøforanstaltninger mv.

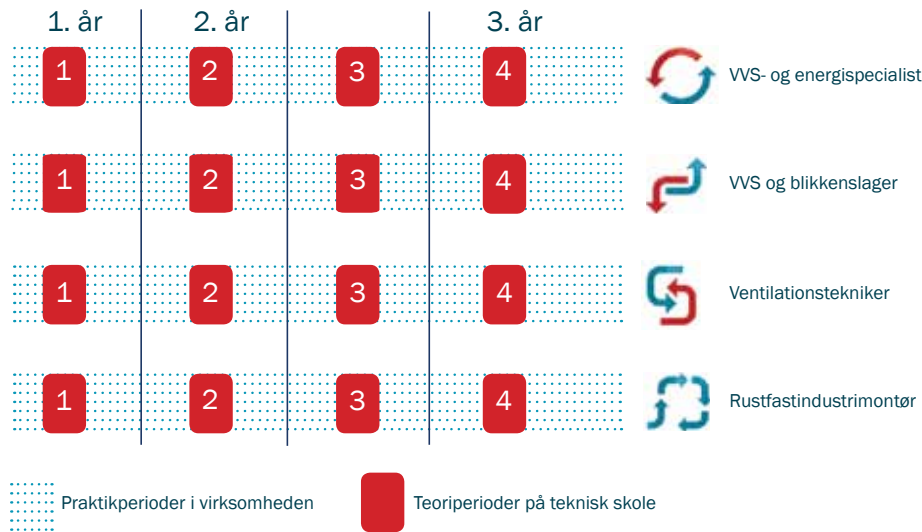
Valg af speciale

Da indholdet i uddannelsens hovedforløb tilrettelægges efter lærlingens og virksomhedens specialevalg, skal lærlingen og virksomheden vælge speciale ved indgåelsen af uddannelsesaftalen. Ved valg af speciale er det vigtigt, at der tages udgangspunkt i virksomhedens arbejdsområder og lærlingens evner og interesser. Det kan dog lade sig gøre at ændre specialevalget frem til 1. skolepe-

De første tre måneder af uddannelsesforholdet er en gensidig prøvetid. I prøvetiden kan uddannelsesaftalen opsiges af begge parter uden særlig begrundelse og uden varsel.

riode i hovedforløbet (H1) hvis virksomheden og lærlingen ønsker det.

Det valgte speciale skal påføres uddannelsesaftalen. Ved ændring af specialet i løbet af læretiden påføres dette blanketten "Tillæg til uddannelsesaftalen" og meddeles den tekniske skole. Blanketten kan rekvireres på den tekniske skole eller downloades på www.tekniq.dk eller www.evu.dk

Særligt tilrettelagt uddannelsesforløb

For elever med særlige forudsætninger er det muligt at gennemføre "et særligt tilrettelagt uddannelsesforløb".

Det særlige uddannelsesforløb varer 2 år og 6 måneder. Heraf udgør skoleuddannelsen for alle specialer 40 uger, som er opdelt i fire skoleperioder a 10 uger. I den sidste skoleperiode gennemføres afsluttende prøve.

For at få adgang til det særligt tilrettelagte uddannelsesforløb er det en forudsætning, at eleven har mindst 9 måneders beskæftigelse

inden for de seneste 2 år og desuden:

ENTEN:

Har gennemført hhx, htx, hf eller studentereksamen og har erhvervserfaring fra mindst 24 måneders fuldtidsbeskæftigelse eller tilsvarende deltidsbeskæftigelse.

ELLER:

Har mindst 24 måneders aktuel relevant erhvervserfaring som fuldtidsbeskæftigelse eller tilsvarende ved deltidsbeskæftigelse, eventuelt kombineret med relevante kursus eller uddannelse.

Skoleophold

I uddannelsens hovedforløb indkaldes lærlingen til skoleophold på en teknisk skole. Skoleopholdene fordeler sig på 4 skoleophold (H1, H2, H3 og H4) og varer i alt 40 uger, dog kun 30 uger fordelt på tre skoleophold (H1, H2 og H3) for specialet vvs'er.

For lærlinge, som er startet uddannelsen af praktikvejen, udgør skoledelen ekstra 20 uger svarende til grundforløbet.

»» Det særlige uddannelsesforløb varer to år og seks måneder. Heraf udgør skoleuddannelsen for alle specialer 40 uger, som er opdelt i fire skoleperioder af 10 uger. I den sidste skoleperiode gennemføres afsluttende prøve.

Tilmelding af lærlingen til skoleundervisning sker automatisk samtidig med indsendelse af uddannelsesaftalen til en teknisk skole. Virksomheden skal betale lærlingen løn under skoleopholdene. Virksomheden betaler lærlingens udgifter til transport under skoleophold

Virksomheden kan få refunderet udgifterne til lærlingens transport til og fra skolen/skolehjem med højst 80 pct.

Når lærlingen er på skoleophold, godtgør virksomheden lærlingens udgifter til befordring, hvis den samlede skolevej - frem og tilbage - er 20 km eller derover.

Der skal i videst muligt omfang benyttes offentlige transportmidler - og på billigste måde i form af abonnementskort, klippekort og lign.

Hvis benyttelse af offentlige transportmidler vil medføre urimeligt store ulemper for lærlingen, kan eget befordringsmiddel - efter aftale - anvendes. I så fald betales den med undervisningsministeriets fastsatte sats for beskæftigede deltagere i arbejdsmarkedsuddannelser - p.t. kr. 1,00 pr. km - når den samlede skolevej (frem og tilbage) er 20 km eller derover.

Kostskole

I de tilfælde, hvor en lærlings transporttid fra hjem til nærmest beliggende skole er mere end fem kvarter er hovedreglen, at lærlingen tilmeldes en kostskole. Tilmelding til kostskole indebærer, at lærlingen indkvarteres og får kost på skolen.

Udgifterne til kostskoleophold afholdes af lærlingen og udgør i 2011 kr. 470,00 pr. skoleuge.

I første række afholdes udgifterne af virksomheden, da skolen sender regningen til virksomheden. Virksomheden har derefter mulighed for at fordele udgiften over skoleforløbet ved at tilbageholde lærlingens egenbetaling i lærlingens løn.

Virksomheden betaler befordringsudgiften for rejsen til og fra indkvarteringsstedet i forbindelse med weekend, påske- og juleferie svarende til udgiften til offentlig befordring. AER yder virksomheden refusion af afholdte udgifter, dog maksimal 80 % af udgiften til offentlig befordring.

Hvis lærevirksomheden ønsker, at lærlingen tilmeldes en kostskole, hvor det ellers var muligt at benytte en anden nærmere beliggende skole (mindre end fem kvarters transporttid hver vej), er det virksomheden, der skal afholde ekstraomkostningerne.

Løn

Lærlingens løn skal mindst udgøre den løn, der er fastsat i Lærlingebestemmelserne i vvs-overenskomsten.

Lønsatser pr. 1. marts 2011

0. - 1. læreår	56,85 kr./time
1. - 2. læreår	65,55kr./time
2. - 3.læreår	82,65 kr./time
3. - 4. læreår	94,10 kr./time

Skolevejs elever rykker til lønsats 1. - 2. læreår efter 6 måneders læretid.

Lønrefusion

Virksomheden modtager refusion for løn under skoleophold og befordringsudgifter fra Arbejdsgivernes Elevrefusion (AER). Med de nuværende refusionssatser er virksomhedens udgifter under skoleopholdet reduceret væsentligt. Refusionssatserne udgør pr. skoleuge:

Udgifterne til kostskoleophold afholdes af lærlingen og udgør i 2011 kr. 470,00 pr. skoleuge.

Kr. 2.180,00 i 1. uddannelsesår
 Kr. 2.430,00 i 2. uddannelsesår
 Kr. 2.730,00 i 3. uddannelsesår
 Kr. 3.060,00 i 4. uddannelsesår

Virksomheder der har voksenlærlinge, kan ansøge Arbejdsgivernes Elevrefusion (AER), om forhøjet lønrefusion under skoleophold. Lønrefusions-satsen for voksne elever (over 25 år) er kr. 4.210,00 pr. skoleuge. Sætserne er gældende for 2011.

Refusion af virksomhedens udgifter til befordring udgør 80 % af udgifterne, dog højst af udgiften til billigste offentlige transportmiddel. Ansøgningsskema rekvireres på den tekniske skole eller hos AER.

Voksenlærlingeordning

Voksenlærlingeordningen, som administreres af landets Jobcentre, indebærer, at virksomheder, som ansætter en voksenlærling, kan søge om tilskud.

Tilskuddet er kr. 30,00 pr. time. Tilskuddet ydes maksimalt i 2 år. Betingelser for at kunne få tilskud til en voksenlærling er:

- » at personen er fyldt 25 år senest ved uddannelsesaftalens start,
- » at personen ikke har en erhvervsuddannelse eller højere uddannelse, medmindre den ikke har været anvendt de seneste 5 år,
- » at lærlingen i hele uddannelsesperioden skal modtage minimal-lønnen i overenskomstens punkt 3, stk. 1, som for vvs'ere udgør 105,95 kr. i timen.
- » at vvs-energiuddannelsen på det tidspunkt uddannelsesaftalen indgås er opført på Det Regionale Beskæftigelsesråds liste over uddannelser/jobområder, hvor der er gode eller rigtig gode beskæftigelsesmuligheder.
- » Hvis personen er ledig og modtager dagpenge eller kontanthjælp, kan der dog ydes tilskud uanset, at personen har en erhvervsuddannelse eller højere uddannelse, hvis personen er under 30 år og har

Lærlingens løn skal mindst udgøre den løn, der er fastsat i Lærlingebestemmelserne i vvs-overenskomsten.

været ledig i mere end 6 måneder, eller hvis personen er over 30 år og har været ledig i mere end 9 måneder.

Der skal ansøges om tilskuddet hos Driftsregionen senest en måned efter uddannelsens start. På www.tekniq.dk kan du finde vej til den Driftsregion, der ligger i dit område.

Du kan også finde vej til den positivliste, der gælder for den region, hvor virksomheden er placeret.

Efter EU's statsstøttere regler - kaldet "de minimisreglen" - må en virksomhed maksimalt modtage offentlig støtte med et beløb svarende til 200.000,- euro over en treårig periode.

Derfor skal virksomheder med flere voksenlærlinge være opmærksomme på, at tilskuddet fra Jobcentret, eller fra andre tilskudsordninger, kan begrænses eller helt bortfalde. Refusionen fra AER er ikke omfattet af "de minimisreglen" da AER's midler er arbejdsgiverfinansieret.

Pension

Lærlinge, der er under 20 år, når læretiden starter, bliver først omfattet af pensionsordningen efter udlæringstidspunktet. Lærlinge, der starter i lære efter at være fyldt 20 år - og som ikke har tilstrækkelig anciennitet - er omfattet af pensionsordningen når 6 måneders anciennitet er opnået.

Pensionsbidraget, der skal indbetales til PensionDanmark, er pr. 1. marts 2008 12 %, hvor virksomheden betaler 8 % og lærlingen 4 %. Satsen reguleres ikke yderligere i overenskomstperioden. Herudover betaler virksomheden til en sundhedsforsikring

Sundhedsforsikring

Med virkning fra 1. juli 2007 etableredes i PensionDanmark en sundhedsforsikring for pensionsberettigede medarbejdere omfattet af overenskomsten. Virksomheden betaler forsikringspræmien, som p.t. udgør 0,15 % af den ferieberettigede løn. Virksomhedens samlede indbetaling til PensionDanmark er derfor 8,15 %.

Pr. 1. marts 2011 bliver lærlinge - uden pensionsordning - omfattet af en særlig forsikringsordning med en skattefri forsikringssum på 100.000 kr. ved dødsfald, kritisk sygdom, førtidspension. Pr. samme dato omfattes alle lærlinge - uden pensionsordning - af PensionDanmarks Sundhedsordning.

Arbejdstid

Lærlingens normale daglige arbejdstid er den samme som den, der er fastsat for firmaets svende.

Ferie

Lærlinge har ret til ferie efter ferieloven og er i øvrigt omfattet af ferielovens regler som alle andre. Lærlinge har ret til ferie i 25 dage (5 uger). Under ferie ydes der en feriegodtgørelse på 12,5 % af den samlede ferieberettigede løn. Dog skal lærlingen i det første og andet hele ferieår, efter ansættelsesforholdet er begyndt, have mindst fuld løn. Beregningen af feriegodtgørelsen påbegynder ved ansættelsesforholdets start, og virksomheden supplerer eventuelt forskellen mellem fuld løn og opsparet feriegodtgørelse i det første og andet hele ferieår. Heri kan modregnes feriegodtgørelse optjent i et tidligere ansættelsesforhold.

Ved ophævelse eller opsigelse i forbindelse med normalt udløb af et læreforhold opgøres tilgodehavende feriepenge efter ferielovens regler, og der udstedes feriekort.

Der skal ansøges om tilskuddet hos Driftsregionen senest en måned efter uddannelsens start. På www.tekniq.dk kan du finde vej til den Driftsregion, der ligger i dit område.

Feriefridage

Lærlingen har ret til 5 feriefridage med fuld løn. Feriefridagene placeres efter samme regler som placering af restferie. Holdes feriefridagene ikke inden ferieårets udløb, betales en compensation svarende til fuld løn for ubrugte feriefridage.

Lærlingen har ret til feriefridage efter samme regler som i ferieloven § 7. Dvs., at lærlingen, der er ansat inden 1. juli i et ferieår, har ret til 5 feriefridage i dette ferieår.

Er ansættelsesforholdet påbegyndt 1. juli eller senere, har lærlingen krav på 5 feriefridage i det efterfølgende ferieår.

Opsparingskonto for lærlinge

Lærlingen opsparer af den feriebetalt løn på en særlig opsparingskonto, som pr. 1. marts 2009 udgør 1,10 %.

I dette beløb er indeholdt feriegodtgørelse af opsparing.

Hvis ikke andet aftales mellem virksomheden og lærlingen, udbetales det indestående beløb ved årets udgang på tilsvarende måde, som det sker med SH-opsparingen - jf. vvs-overenskomstens punkt 17.

Arbejdsmiljø

Lærlinge er, ligesom andre ansatte, omfattet af arbejdsmiljøloven. Det betyder, at sikkerheds- og sundhedsmæssige forhold skal opfylde lovens bestemmelser.

Lærlinge skal instrueres, og der skal føres tilsyn efter behov, så arbejdet kan foregå på sikker måde og for at sikre, at lærlingen får lært gode "arbejdsmiljøvaner".

Velfærdsforanstaltninger

Arbejdsmiljølovens regler om velfærdsforanstaltninger er også gældende for lærlinge. Størstedelen af lærlinge i vvs-faget er som bekendt mandlige, og der er derfor normalt ikke behov for indretning af særskilte omklædnings- og baderum for henholdsvis mænd og kvinder. Hvis virksomheden beskæftiger kvindelige og mandlige lærlinge, skal virksomheden sikre, at hvert køn kan benytte faciliteterne hver for sig. Dette kan ske ved at omklædnings- og baderummet kan aflåses, så omklædning og badning kan ske uforstyrret for hvert køn.

Sikkerhedsfodtøj

Efter Arbejdsmiljøloven skal ansatte, herunder også lærlinge, der udsættes for fodskaderisiko, have udleveret sikkerhedsfodtøj.

Læremesteren udleverer passende sikkerhedsfodtøj til lærlingen. Sikkerhedsfodtøjet fornyes i uddannelsesperioden efter behov. Lærlingen er forpligtet til at anvende det udleverede sikkerhedsfodtøj i såvel det daglige arbejde som under skoleophold, hvor der er risiko for fodskader. Lærlingen skal værne om det udleverede sikkerhedsfodtøj og renholde dette.

Svendebrev

Ved uddannelsens afslutning udsteder Det Faglige Udvalg et svendebrev til de lærlinge, som har bestået den afsluttende prøve.

Svendebrevet udstedes på basis af skolebevis og praktikerklæring, som udstedes af henholdsvis den tekniske skole og praktikvirksomheden. I forbindelse med svendebrevets udstedelse opkræves et gebyr hos praktikvirksomheden.

For medlemmer af Dansk VVS udgør gebyret kr. 800,- og for ikke-medlemmer kr. 2.250,-.

Ophør

Forud for læreforholdets afslutning skal der gives et opsigelsesvarsel på 10 arbejdsdage efter bestemmelse i vvs-overenskomstens pkt. 10, såfremt ansættelsesforholdet ikke ønskes fortsat udover uddannelsesaftalens udløb. Fratrædelse skal ske ved kalenderugens afslutning.

Yderligere information

For yderligere oplysninger om løn- og ansættelsesvilkår henvises til overenskomstens lærlingebestemmelser, og for yderligere oplysninger om vvs-uddannelsen henvises til www.evu.dk og spørgsmål kan rettes til Politisk sekretariat i TEKNIQ.

TEKNIQ

Installatørernes Organisation
Paul Bergsøes Vej 6
2600 Glostrup
Tel. 4343 6000/Fax 4343 2103
www.tekniq.dk
tekniq@tekniq.dk

TEKNIQ

Installatørernes Organisation

Paul Bergsøes Vej 6,

2600 Glostrup,

Telefon 4343 6000

Fax 4343 2103,

www.tekniq.dk,

tekniq@tekniq.dk